

Tézisek

Dolgozatom **témája** a hárfá fejlődését és a hárfázás történetét foglalja magába. Időrendi sorrendben az ókortól napjainkig a világ valamennyi fontos kultúrtörténeti központját érintve és a rendelkezésre álló tárgyi, képzőművészeti és írásos dokumentumokat felhasználva igyekeztem átfogó ismeretet adni a témáról.

A **kutatás előzménye** egy széleskörű feltáró munka volt részben a világban már rendelkezésre álló szakirodalmat, részben a fellelhető eredeti hangszereket illetően. A világ legfontosabb hárfás eseményein vettem részt (World Harp Congress, különböző fesztiválok stb.), melyeken hozzáférhetőek voltak a szükséges könyvek, tanulmányok és hangszerek, valamint a legújabb kutatási eredményekről is tudomást szerezhettem, természetesen idegen nyelven. Óriási élmény volt számomra eredeti kottákat és kéziratokat látni, hárfametodika könyveket tanulmányozni és különböző zenekari szólamgyűjteményeket forgatni, melyekben nagy elődeink kézzel írt utasításai is láthatók. Ellátogattam Európa valamennyi jelentős hangszerkészítő manufaktúrájába és gyárába, hogy a hangszer történetéből megőrzött emlékeket, kiállításokat, régi és új hangszereket és működésüket tanulmányozhassam. Valamennyi gyártó rendkívül készségesnek bizonyult, így például a Salvi- és a Camac-gyár katalógusa és múzeuma képanyagának felhasználásához is hozzájárult.

Dolgozatom legfőbb **célja** az volt, hogy a hárfá történetéről és nagy művészeiről magyarul olvasható tudományosan is helytálló anyag szülessen, melyet a hallgatók akár egyetemi jegyzetként is forgathatnak. Természetesen a legnagyobb öröm, ha a hárfát kedvelő nem szakmai közönség érdeklődését is elnyerjük és számukra is olvasható, ismeretterjesztő könyvet tudunk kínálni. Ezt azért tartottam fontosnak, mert eddig nem volt magyar nyelven olvasható irodalom. Hallgatóink is nehezen tudtak beszerezni idegen nyelven szakirodalmat, részben a viszonylag magas beszerzési ár miatt, részben a kis példányszámban megjelent könyvek hiányában.

Dolgozatom **módszere** az időrendi rendszerben történő feldolgozás volt. Az ókor és középkor sokszínűsége után, ahol a hárfák számos fajtája létezett, az 1700-as évektől a pedálos hárfák megépítésével fokozatosan letisztult a hangszer forma- és hangzásvilága. A párizsi arisztokrácia hárfadivatjából európai divat lett az 1789-es forradalom után. A polgári családok szobáiba is bevonult a hangszer és lassan kialakult a professzionális hárfázás. Ezzel egy időben megalakultak az európai oktatási központok és ezáltal elindult hivatalosan is a professzionális képzés. A hangszergyártók is éles versenyben voltak egymással. 1810-ben Sebastian Erard megépítette duplapedálos hárfáját, melyet a mai napig használunk kisebb fejlesztésekkel, de gyakorlatilag változatlanul. Elias Parish Alvars volt az a hárfás géniusz, aki megmutatta Erard hangszerének segítségével a jövőbe vezető utat. Ettől kezdve a kor nagy zeneszerzői mint pl. Liszt, Berlioz, Mendelssohn, Wagner szívesen írtak műveikbe hárfaszólamot. A kezdeti nehézségeket leküzdve (hangszer- és szakemberhiány) a 19. és 20. század fordulójára Párizs megint valami új központja lett. A színek szerelmese a „francia iskola” legnagyobb győzelmét ünnepli a hárfában. 1894-ben a párizsi Pleyel megalkotta 78 keresztben felfeszített húrból álló kromatikushárfáját, lemondva a pedálmechanizmusról. A hat és fél oktávból álló hangszer hatására kromatikushárfa-osztályokat alapítottak, de a rendszer végül nem váltotta be a hozzá fűződő reményeket.

Erard hangszere maradt a 20. század végleges megoldásának. Dolgozatomban külön fejezetet szántam a nemzetközi hárfásélet kialakulásának: a Tel Avivban 1959-ben először megrendezésre került hárfaversenynek és világtalálkozónak, melyet azóta háromévenként rendeznek meg.

Ma már számtalan nemzetközi versenyt és fesztivált rendeznek a világ számos országában. Dolgozatom utolsó fejezetében pár szót szenteltem a ma élő nagy hárfások hangszerválasztásáról, mert ez meghatározó egy előadóművész számára. Növendékeim is sokszor kérdezik véleményemet ezzel kapcsolatban, ezért segítségükre lehet ez a fejezet.

Úgy érzem, dolgozatom **eredményeként** egy összefoglaló munka született, melyből alapfontosságú ismereteket szerezhetnek magyar nyelven az olvasók a hárfa fejlődéstörténetéről és a hárfaművészek nagy alakjairól. Bízom benne, hogy szakértők és zenekedvelők egyaránt nagy kedvvel fogják forgatni ezt az illusztrációkban gazdag könyvet.